

Påskeharens Rebus: Kjenner DU Grønland?

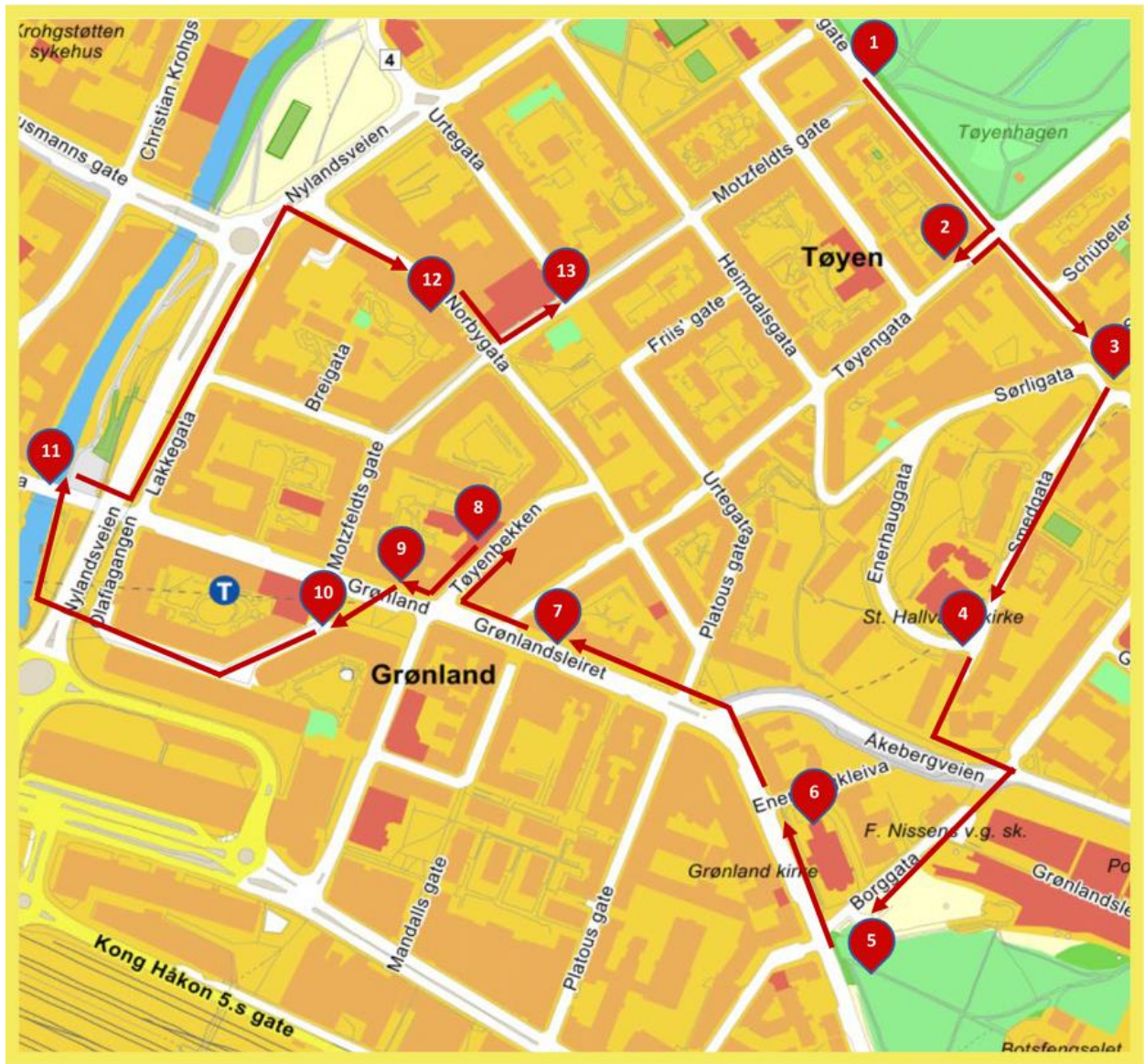
Ta deg en rusletur mens du løser denne lille rebusen vår - og bli samtidig litt bedre kjent i denne fantastiske delen av Oslo.

Spørsmålene er utarbeidet i samarbeid mellom Enerhaugen, Grønland og Tøyen historielag, Grønland kirke og ' Interkulturelt Museum.

Send inn dine svar her på facebook eller på mail til mmo@oslomuseum.no innen søndag 11. april.

Vinner trekkes mandag 12. april og premien er en byvandring på Grønland/ Tøyen med formidler fra museet og historielaget. Vi forbeholder oss retten til å håndheve smittevernsregler om nødvendig og du kan ha med deg inntil 9 personer.

Lykke til!

1

Botanisk hage: Det eldste bygget i området er Tøyen hovedgård. Gården er nevnt allerede i middelalderen og lå under Nonneseter kloster. Huset vi ser nå er bygget av Jens Bjelke i 1679, og er sannsynligvis den eldste tømmerbygning i Oslo som står der den ble bygget. Eiendommen ble gitt til Universitetet i 1812 av Kong Frederik VI og Botanisk hage åpnet i 1814.
Hva heter gata sør for Botanisk hage?

2

Gråbeingårdene: Det var svært dårlige boforhold i området og byggmester Ole "Gråbein" Olsen oppførte de kjente «Gråbeingårdene» på slutten av 1800-tallet. Disse byggene var for arbeiderne og fulgte en tysk filosofi om at arbeiderboliger skulle være enkle, men ha god takhøyde for sirkulasjon og solid murstein. De fikk også tidlig elektrisitet, innlagt vann og klaskedo. Kvartalet som i dag er Tøyenhagen borettslag hadde f.eks. over 700 ettromsleiligheter og en av disse er i dag museumsleilighet for Oslo Museum. Ser du to litt mørkere vinduer i 2. etasje? Det er leiligheten og den er innredet slik arbeiderne her bodde rundt 1910. Hva heter den kjente romanen til Oskar Braaten der hovedpersonene bor i en gråbeingård?

Foto: Wilse/ Oslo Museum

3

Sørli plass er et av Tøyens mest populære møtesteder utendørs. Dette har gått fra å være et trafikkert knutepunkt der brød ble sendt fra Mittets Kneippbrødfabrikk allerede i 1910, til dagens rolige oase. Navnet kommer fra major Sørli, som var eier av Lille Bergsløkken gård på Enerhaugen.
Hvor sto denne fontenen tidligere? Hint: Se på bildet.

Foto: Harriett Flaatten/Oslo Museum

Høydedraget Enerhaugen tilhørte opprinnelig Oslo Ladegård og besto av mindre gårder og husmannsplasser fram til begynnelsen av 1800-tallet. Økende innbyggertall i Christiania førte til en forholdsvis uregulert og eksplosiv bebyggelse på Enerhaugen (NB! Bilde krediteres Sigurd Johansen) utover 1800-tallet. Saneringen på 1950-tallet er nok det mange forbinder Enerhaugen med i dag, og det var svært omdiskutert da det skjedde. De nye, moderne blokkene som kom på 60-tallet har blitt et landemerke og er et populært sted å bo i dag.

Hva er den eldste gata på Enerhaugen? Hint: Oppkalt etter et yrke.

Foto: Aage Storløkken / Oslo Museum

Det kjente Botsfengselet ble bygget i 1851 av arkitekt Heinrich Ernst Schirmer. Fra 1975 var det Oslo Kretsfengsel, men det er nå nedlagt. Oslo fengsels andre avdelinger, Bayer'n og Stifinner'n, opprettholdes som før inntil videre. Det er fortsatt usikkert hva som skjer med bygget, som mange forbinder med Olsenbanden-filmene. Hva heter alleen opp til inngangen?

Foto: Karin Arnesen

6

Grønland kirke, også kjent som Østkantens katedral, ble bygget i 1868. Arkitekten Wilhelm von Hanno står bak, han oppførte også Grønland brannstasjon og Grønland folkeskole. Med dette definerte man egentlig en helt ny bydel i Oslo og fremdeles bidrar byggene til å forme en identitet for området. Her ble dessuten Norges første kvinnelige preken holdt, de har Pridetrokost og er varmestue for folk i kø til fattighuset.

Hva kaller man stilen denne kirken er bygget i?

Hint: Ung + bok + vinterlig framkomstmiddel – preposisjon = ?

Foto: Karin Arnesen

7

Se ned på bakken. Dette er såkalte snublesteiner, laget for å minnes jødene som ble drept under holocaust. Den tyske kunstneren Gunter Demnig har designet steinene (Stolpersteine) og siden 1993 er det satt ut over 75 000 rundt i Europa. Det er nå over 670 steiner i Norge, de fleste tilhører ofte for jødedeportasjonen. Jødisk museum står bak her i Norge. Jødene er en av Norges fem anerkjente nasjonale minoriteter. Hvilke er de andre fire?

8

Dette er den gamle politistasjonen på Grønland, bygget i 1902. I dag er det Oslo kulturskole og Interkulturelt museum (IKM) og som deler huset. IKM ble grunnlagt 1990 og jobber mye med innvandring og minoriteter. Museet er også spesielt interessert i bydelen, og engasjerer seg i mange lokale prosjekter. Flere av utstillingene settes opp i den gamle arrestfløyen og den gamle gymsalen kan leies. Akkurat nå har nettutstillingen «Damn This Neighbourhood is changing» åpnet.

Hvilket museum er Interkulturelt Museum en del av?

- a) Norsk Folkemuseum
- b) Naturhistorisk museum
- c) Oslo Museum

9

Grønland 28 er kjent som «Asylet» og er et av de eldste husene på Grønland. Det ble bygget som kjøpmannsgård rundt 1840 og har fungert som blant annet tinghus, bank, arrest, herberge og aldershjem. Det er tiden som barneasyl som har gitt huset sitt navn, det var en blanding av forbedringsansalt og skole for de fattigste barna. På det meste var 800 barn tilknyttet skolegang her, over 300 i det daglige. Senere ble det skole for sykepleiere med Cathinka Guldberg som bestyrerinne, lenge landets eneste sykepleierutdanning. Huset er fredet og brukes nå som kafé. Benytt gjerne sjansen til å ta en kaffepause!
Hvilket bygg ser man på andre siden av gjerdet i bakgården?

Foto: Karin Amesen

10

Dette er det tidligere «Kutørjet» fra 1860-tallet, hvor folk kom fra områdene rundt Oslo med slakt og andre jordbruksprodukter. Fra 1911 lå Gartnerhallen, Kjøttballen og Slakterhuset på torget, disse ble revet på 1970-tallet og torget ble nedlagt. Også i dag finnes det mange kjøttutvalg her i området, nå med halalkjøtt. Grønnsaker og frukt er også en viktig del av vareutvalget, men nå i asiamat-butikker. På 90-tallet ble det bygget et bolig- og forretningskompleks langs Grønland, med blant annet den rekonstruerte gågata Smalgangen og Olafiagangen. Bak Grønland torg ligger også bussterminalen og under torget ligger T-banestasjonen med flere butikker.

Hvilket år åpnet Grønland t-banestasjon?

Foto: Conrad Bringe / Oslo Museum

11

Bebyggelsen nederst langs Akerselva kom før Christiania ble anlagt. Nederlenderne som drev trelasthandel kalte dette sumpete området ved elvas utløp for «vaterland», vannlandet, og dette navnet ble værende. Den gamle strandlinja gikk langs gata Grønland og da vannet trakk seg tilbake var dette lenge et litt sumpete område som ikke kunne brukes til mye annet enn beitemarker og lagring. Derfor kalles området Grønland. Først i 1654 kunne veien flyttes fra oversiden til nedsiden av Enerhaugen. Gatene Grønland og Grønlandsleiret ble opparbeidet, og Vaterlands bro ble bygget. Vaterland ble sanert på 1960-tallet på grunn av utbyggingen av Oslo S, tog- og t-banelinjene. Hva er det gamle navnet på Akerselva?

12

Denne gata er oppkalt etter slakter Anders Norby, som anla gaten før byutvidelsen i 1859. Det var mange slaktere i området på grunn av nærheten til torget. Ved nummer 15 kan dere se bautasteinen til minne om tjeneren Ole Gudmundsen, som testamenterte eiendommen sin så gaten kunne settes i stand. Langs Norbygata lå tidligere gården til gartner og major Carl Christian Jenssen. På sørsiden av gata ligger sameiet med hans navn. Hva slags butikk ligger på hjørnet av Norbygata og Motzfeldts gate?

Foto: Aage Storløkken / Oslo Museum og Karin Arnesen

13

Det er ca. 150 000 muslimer i Norge og de fleste bor i Osloområdet. Central Jamaat-e Ahl-e Sunnat er en pakistansk menighet og ble stiftet i 1976. Med sine 6000 medlemmer er dette en av Nordens største moskeer og det er også den eneste moskeen i verden med glassminaret. Grønland har alltid hatt stort religiøst mangfold, og hvis dere ser nedover Urtegata, ser dere både Frelsesarmeens Fyrlyskorps og Østre Frikirke. Hva er den nest største religionen i Norge?

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

**Svarene og løsningsordet
kan leveres i postkassa på
museet i Tøyenbekken 5,
eller du kan maile dem til
mmo@oslomuseum.no.
Husk å skrive navn og tele-
fonnummer.**